

Balua ya Pauli kwa Vafilipi Ulongolelu

Pauli peavili muchifungu ayandiki balua kwa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Filipi mu mwaka wa 61 Yesu Kilisitu peamali kuyelekewa (musula ya 1:13). Yisadikika lukumbi lwenulo avi ku Loma, balua yeniyi ayandiki kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevavi muji wa Filipi.

Kangi tihotola kujiwula mambu gangi kuvala muji wa Filipi muchitabu cha Matendu ga Mitumi. Filipi wavi muji mkulu wa pandu Makedonia.

Mewawa wenuwu wavi ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va kutumbula wewatumbuliwi ku Makedonia. Pauli na Sila vatumbwili msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu pevavili pamonga, na hati vakungiwi muchifungu kilu yoha pevavili kwenuko mumuji wenuwo Matendu (musula ya 16).

Kangi yihotoleka Pauli avi na mambu nunuyu mukuyandika balua yeniyi. Ayandiki balua yenijo ngati fwasi ya kuvasengusa kwa njombi zevamtumili pevayuwini kuvya avikiwi muchifungu (musula ya 4:10-19).

Mewawa ahotwili kuvamanyisa ndava ya cheavili muchifungu, na akahengela balua yenijo kuvamanyisa Timoti na Epaflodito kwa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu

(musula ya 2:19-30). Muni vahotola kuvakalibisa na kutopesa ulongosi wavi.

Gegavi

Pauli itumbula kuyandika balua yaki kwa kujambusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vevavi kumuji wa Filipi (musula ya 1:1-2).

Mwanakandahi akuvajovela mambu gangi ga malovi gegakumtindila, na mambu gangi geagawene kuvya gakumung'aha (musula ya 1:3-2:30).

Kangi akuvajovela malagizu gangi ga kugalandia mukutama muwumi wa Kilisitu Matendu (musula ya 3:1-4:9).

Kangi Pauli imalakisila kwa kusengusa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va ku Filipi kwa njombi zevamupelekili na akuvajambusa (musula ya 4:10-23).

¹ Nene Pauli na Timoti vatumisi va Yesu Kilisitu.

Tikuvayandikila nyenye vandu va Chapanga mwemuvi ku Filipi mwemuwungini na Kilisitu Yesu, pamonga na vachilongosi na vatangatila va msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu Yesu.

² Tikuvaganila uteke na ubwina kuhuma kwa Chapanga kwa Chapanga Dadi witu na Bambu witu Yesu Kilisitu.

Pauli akuvayupila vandu va ku Filipi

³ Lukumbi lwoha nikumsengusa Chapanga penikuvakumbuka. ⁴ Lukumbi lwoha penikuvayupila mwavoha kwa Chapanga ndi nikuvayupila kwa luheku, ⁵ ndava ya kuwungana na nene mulihengu la kuvakokosela vandu Lilovi

la Bwina kuhumila kutumbula hati lelu. ⁶ Hinu nimanya chakaka kuvya Chapanga mweatumb-wili lihengu lenili labwina mumitima yinu, yati ayiyendeleza mbaka mu ligono lila la kubwela kavili Yesu Kilisitu. ⁷ Ndi chabwina nene kuvalalela nyenye ndava nyenye muvi mugati ya mutima wangu. Ndava muni mwavoha nyenye muhanganila na nene muubwina weatipeli Chapanga mukukokosa na kulikengelela Lilovi la Bwina, hinu penivili mchifungu na kutumbula penalekekisiwi. ⁸ Chapanga amanyili kuvya njova chakaka pala penijova muuganu kwa mtima wangu woha, kwa uganu wewihuma kwa Kilisitu Yesu.

⁹ Nikumuyupa Chapanga uganu winu uyongokesa neju na neju pamonga na kuumanya uchakaka na luhala lwoha, ¹⁰ muhotola kuhagula lijambu lelivu labwina neju. Penapo ndi yati mwivya vabwina changali uhakau wowoha pa ligono la kuwuya Kilisitu. ¹¹ Wumi winu yati wimemeswa mambu gala geakugagana Chapanga mujila ya Kilisitu Yesu ndu ndava ya ukulu wa Chapanga na muni vandu vamtopesa na kumulumba Chapanga.

Kutama kwa kumuhengeta Kilisitu

¹² Valongo vangu, nigana mmanya kuvya mambu goha gegankolili gatangatili neju kudandas Lilovi la Bwina. ¹³ Ndava ya genago valonda votha va nyumba ya nkosi pamonga na vangi votha penapa vimanya kuvya nivii muchifungu ndava nene nikumhengela Kilisitu. ¹⁴ Ndava ya kukungiwa muchifungu ndi kuvakitili valongo vamahele vahotola kuyima cha kusindimala kwa

sadika kwa Bambu, hati vahotola kukokosa ujumbi wa Chapanga changali wogohi.

¹⁵ Chakaka vandu vangi vakumkokosa Kilisitu ndava vana wihi na luhonda, nambu vangi vakokosa Lilovi la Bwina la Yesu Kilisitu kwa mtima wabwina na kugana kuvatangatila vandu. ¹⁶ Vandu ava vihenga na ha kwa mtima wa uganu muni vamanyili kuvya Chapanga anipeli lihengu lenili la kuyikengelela Lilovi la Bwina. ¹⁷ Nambu vangi vala vakulikokosa Lilovi la Kilisitu kwa mhutanu nambu lepi kwa mtima wa bwina. Viholalela mukukita genago vakunijonjokesela mang'ahiso gangu muchifungu.

¹⁸ Hinu chindu lepi! Nene niheka ngati vandu vakumkokosa Kilisitu kwa kila njila, yivya kwa mtima wabwina amala kwa mtima uhakau, kavili yati niyendelela kuheka. ¹⁹ Ndi nimanyili kuvya chamukuniyupila na mu njila ya utangatila wa Mpungu wa Yesu Kilisitu, goha gegankolili nene yati nihuma muchifungu. ²⁰ Nihuvalila kwa mnogo uvaha na kuhuvalila ndi kuvya katu yati nikola lepi soni kwa kuleka kuhenga gegiganikiwa ndava ya Yesu Kilisitu. Ngati chanahengili kadeni. Na hinu nisadika wumi wangu yati ukumpela utopesa Kilisitu nivya mumi amala nifwili. ²¹ Kwa nene kuvya mumi ndi kumuhengela Kilisitu hati kufwa ndi chindu chabwina neju kwangu. ²² Nambu ngati mukutama yati nihotola kuhenga lihengu la kuvatangatila vandu vangi. Hinu nimanyili lepi? Nihagula loki! ²³ Nihutwa kuni na kuni mambu aga gavili. Ninogela kuuleka mulima uwu muni nihambayi kutama pamonga na Kil-

isitu, lijambu lelivii labwina neju, ²⁴ nambu chabwina neju kwinu nyenye ngati niyendalili kutama. ²⁵ Namwene nimanyili chakaka kuvya yati niyendelela kutama na nyenye voha muni muvatangatila muusadika na muvya na luheku musadika yeniyo, ²⁶ Hinu penivya na nyenye kavili, yati mwivya na chindu cha kumekela neju ndava yangu muwumi wa kuwungana na Kilisitu Yesu.

²⁷ Hinu, lijambu leliganikiwa ndi kuvya matendu ginu gavyai ngati cheligana Lilovi la Bwina la Kilisitu muni ngati nihotwili kuwuya kwinu amala nakuhotola, muni nipata kuyuwana kuvya musindimili kuyima muvi mtima umonga na mtovana ngondo kwa mtima umonga. Ndava ya kuyikengelela sadika yeyletwala na Lilovi la Bwina. ²⁸ Mkotoka kuvayogopa vamakoko vinu, nambu mvya vakekesi magono goha, na yeniyo yikuvalangisa kuvya vene yati vihoto lepi, nambu nyenye mukuvahotola muni Chapanga mwene ndi mweakuvapela uhhotola. ²⁹ Muni nyenye mudinduliwi myangu wa kumhengela Kilisitu lepi kumsadika ndu, nambu mewa mukung'aiswa ndava ya mwene. ³⁰ Hinu mwihotola kuvya pamonga na nene mukutovana ngondo. Ngondo yenyi ndi yila yemwalolili yanatovana kadeni pala nakona nitovana hinu ngati chemwiyuwana.

2

Ungolongondi na ukulu wa Kilisitu

¹ Wu, wumi winu mu Kilisitu gakuvapela makakala? Wu, uganu waki ukuvapolesa mitima? Wu, muvi na umonga na Mpungu Msopi na kuhengelana lipyana na kutangatilana mwavene? ² Kangi mumemesa luheku lwangu ndava nivii na liholo limonga na uganu umonga na mtima umonga na chila chenikuchilonda chimonga. ³ Mkoto kuhenga lijambu loloha kwa mhutanu amala kumeka, nambu kwa ungon-gondi mwavene kila mundu amlola muyaki ku-vya wabwina kuliku mwene. ⁴ Kila mmonga akotoka kulonda mambu gegakumhekesa mwene ndu nambu alonda mambu gakuvgaganisa vandu vangi. ⁵ Ndi mumitima yinu mvyai na mtima wuwowo yilayila yeavili nayu Kilisitu Yesu.

⁶ Pamonga mwene avili cheavili Chapanga nambu aloli lepi kuvya cheavili Chapanga ndi lijambu la kukamulilana.

⁷ Nambu mukugana kwaki mwene agalekili goha genago,
akajikita ngati mtumisi
na avelekiwi na kuvya mundu ngati vandu voha,

⁸ Ajingologwisi na kuyidakila mbaka kufwa hata kufwa pamsalaba.

⁹ Ndava yeniyo Chapanga amkwihili neju mbaka kunani neju,
ampeli liina likulu kuliku mahina goha,

¹⁰ muni muutopesa wa liina la Yesu,
viumbi vyoha kunani na pamulima na pahi ya mulima,
vifugama palongolo yaki,

¹¹ na kila mundu ajova hotohoto kuvya Yesu Kilisitu ndi ukulu,

kwa ukulu wa Chapanga Dadi.

Lumuli lwa mulima

¹² Vankozi vangu, panakavili na nyenye mwaniyidakili magono goha, na hinu penivii kutali na nyenye tuyendelela kuhenga matendu ago. Gegilandana na usangula winu kwa kuvagaya na kuyogopa mbaka usangula winu pewikamilika. ¹³ Muni Chapanga ndi mweihenga lihengu mugati yinu, na kuvapela mnogo wa kugana kugakita mambu geakugagana mwene.

¹⁴ Muhenga kila chindu changali kung'ung'uta amala mhutanu, ¹⁵ muni muvya vana va chakaka va Chapanga changabuda, mwemtama pamulima uwu uhakau na vandu vevakumbudila Chapanga. Mwiganikiwa kung'asima pagati yavi ngati cheying'asima ndondo kunani kulihundi, ¹⁶ kuni mukamulila malovi gegileta wumi. Muni nivya na chindu cha kumekela mu ligono lila la kuwuya Kilisitu ndava yati yilolekana hotohoto kuvya makakala gangu na lihengu langu vyayagili lepi waka.

¹⁷ Sadika yinu kwa Bambu na lihengu linu ndi ngati luteta lweluwusiwa kwa Bambu. Na ngasi yangu yiyitiwayi na luteta lwenulo, genago gakahumila yati niheka pamonga na mwavoha nyenye. ¹⁸ Mewawa nyenye mvya na luheku, yikuvagana kuheka pamonga na nene muluheku lwinu.

Timoti na Epafloditi

¹⁹ Hinu Bambu Yesu nihuvalila kumtuma Timoti kwinu, muni anikangamalisa mtima peniyuwana malovi gavi chemwiyyendelela

²⁰ Nivii lepi na mundu yungi ngati Timoti mweakuvahololela kwa mtima woha ngati mwene. ²¹ Vangi vilola mambu gavi vene kuliku kulola mambu ga Yesu Kilisitu. ²² Mwavene mumanyili kuvya Timoti cheajilangisi kuvya ihotola, mwene na nene, ndi ngati mwana na dadi tihengili lihengu pamonga nayu kukokosa Lilovi la Bwina. ²³ Hinu nihuvalila kumtuma kwinu bahapo penimanya gala gegakunikolela kuni kuchifungu. ²⁴ Nene namwene nimhuvalila Bambu kubwela kwinu magono gagaga.

²⁵ Niwene chabwina kumtuma kwinu mlongo wangu Epafloditi, muhenga lihengu muyangu na linjolinjoli muyangu. Mwenuyo ndi mjumbi winu mwemwamptomili anitangatila gala genigana. ²⁶ Ana mnogo uvaha wa kuvalola mwavoha nyenye, na aviniswi mtima neju ndava nyenye muyuwini kuvya avi mtamu. ²⁷ Ena, alwalili hati papipi na kufwa. Nambu Chappanga amhengili lipyana, lepi mwene, nambu mewa na nene muni nikotoka kuvya na mvinisu. ²⁸ Hinu nigana neju kumtuma kwinu, muni pamukumlola mpata kuheka kavili, na ungo-longondi wangu uniwuka. ²⁹ Ndi mumpokela kwa luheku ndava mwenuyo ndi mlongo mulina la Bambu. Yikuvagana kuvatopesa vandu vevavi ngati mwene, ³⁰ ndava mwene avi hati papipi na kufwa ndava ya lihengu la Kilisitu, na kuyoka wumi waki muni ahotola kunitangatila nene mtangatilu wula mwangahotola kunipela nyenye.

3*Kuyidakiliwa na Chapanga*

¹ Pamonga na ago valongo vangu muhekelela mu kuwungana na Bambu. Nilonda lepi kuvayandikila gala genivayandikili. Ndava gakuvakitila ulonda musadika yinu.

² Mujiyangalila na avo vevikita gahakau, genago mabwa, vandu vevijova kwa makala yiganikiwa kujidumula jandu, vevijova kusanguliwa yiganikiwa kudumula jandu.

³ Vandu vevadumwili jandu muuchakaka ndi tete, lepi vene, muni tete tikumgundamila Chapanga mukulongoswa na Mpungu Msopi, na kujimekela mukuwungana na Kilisitu Yesu. Tigahuvalila lepi mambu gegihengeka muhiga.

⁴ Nene namwene nganihotwili kugahuvalila mambu gegihengeka muhiga. Ngati avi mundu mweihololela ihotola kugahuvalila mambu gegihengeka muhiga, ihotola lepi kunihotola nene, ⁵ Nadumwili jandu ligono la nane kuhuma kuvelekewa kwangu, nene namkolonjinji wa mulima wa Isilaeli likabila la Benjamin, kangi na mundu wa ku Ebulania wa chakaka. Ndava ya kulanda malagizu nene navi Mfalisayu, ⁶ nakangamili neju kuvang'ahisa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. Kangi mukuhenga gegaganikiwi na Chapanga gegiletwa kwa kuyidakila malagizu nene navili lepi na mwana. ⁷ Nambu ndava ya Kilisitu gala goha genagawene kadeni gabwina, hinu nikugawona gangali njombi. ⁸ Nambu, lepi genago gene, nambu niwona kila chindu

chabwina lepi ndava ya lijambu labwina neju, la kummanyia Kilisitu Yesu ndi Bambu wangu. Ndava yaki niyidakili kutagila kutali kila chindu, genago goha nigawene kuvya muni nimpatayi Kilisitu, ⁹ na kuwungana nayu hotohoto. Nene mbwitu kavili uganu kuhenga gegiganikiwa na Chapanga kwa kuyidakila malagizu. Hinu nihenga gala gegiyidakiliwa na Chapanga kwa kumsadika Kilisitu, kulolekana mbwina palongolo ya Chapanga mu njila ya sadika. ¹⁰ Chenigana ndi kummanyia Kilisitu na kugawona makakala ga uyukisa waki, kuvya pamonga nayu mu mang'ahiso gaki na kufwa ndava yaki ngati cheafwili ndava yangu, ¹¹ mukuhuvalila kuvya na nene mewa Chapanga yati akuniyukisa na kuvya muni.

Nijumba kuhamba kweniganikiwa kuhamba

¹² Nijova lepi nihikili amala nipungukiwi lepi chindu niyendelela kukangamala muni nihotola kupata njombi. Ndava yeniyi Kilisitu Yesu anipatili nivya waki. ¹³ Chakaka, valongo vangu, nikangamala kuvya nipewili njombi, nambu lijambu limonga lenihenga, nikugakosiwa gala gegapitili na kukangamala kugakamula ga palongolo gala. ¹⁴ Hinu nikangamala kuhamba kula kweniganikiwa kuhamba, muni nipewa njombi. Ndi magono goha gangali mwishu mkemelu mu njila ya Kilisitu Yesu.

¹⁵ Tavoha tete vetikangili mukumsadika Yesu Kilisitu yikutigana tivya na maholo genago. Nambu ngati vangi viholalela chingi, hinu Chapanga yati akuvagubukulila lijambu lenilo.

16 Nambu, tiyendelela kulongolo mu njila yiyo yetyiyilandili mbaka hinu.

17 Valongo vangu, muhenga ngati chenihenga nene. Tivalangisi kukita gegiganikiwa, na ndi muvayuwanila vala vevakutiyiga tete. **18** Nimali kuvajovela lijambu lenili pamahele, na hinu niwuyila kavili kwa maholi, vandu vamahele vitama ngati vamakoko va msalaba wa Kilisitu. **19** Ndi mwishu wavi kuyongomela, muni vigana kuiyhekesa higa yavi vene ndi chimlungu wavi. Kavili vimekela ndava ya mambu gavi ga soni. Viholalela nga mambu ga pamulima. **20** Nambu tete tavakolonjinji va kunani kwa Chapanga, na kuhuma kwenuko tilindila kwa mnogo Msangula witu abwela kuhuma kunani kwa Chapanga, ndi Bambu Yesu Kilisitu. **21** Mwene yati akuying'anamusa higa zitu zeziwola ziwanangana na higa yaki yevii yikulu neju, kwa makakala gala geihotola kuvika kila chindu muulongosi waki.

4

Mambu ga kuganisa mtima

1 Ndava yenyio valongo vangu vaganwa, nino-gela neju kuvalola. Nyenye ndi luheku lwangu na njingwa ndi mkangamala kuyima mukuwungana na Bambu nyenye vaganwa vangu.

2 Nikuvayupa neju veve Eodio na veve Sun-tike, mutama mukuyelewana ngati valongo mu Bambu. **3** Mlongo wangu msadikika, nikuyupa uvatangatila vadala ava, ndava vahengili li-hengu la kukokosa Lilovi la Bwina pamonga

nene na Kilementi vahenga lihengu vayangu mahina gavi gayandikwi muchitabu cha kulama.

⁴ Hinu muheka magono goha, mukuwungana na Bambu! Niwuyila kujova muheka!

⁵ Ungolongondi winu umanyikanayi pavandu voha. Bambu avi papipi kubwela. ⁶ Mkotoka kung'ahika ndava ya lijambu loloha, nambu mukila chindu muyupa kwa Chapanga kwa gala gemwigana na kumsengusa magono goha. ⁷ Ndi uteke wewihuma kwa Chapanga, weupita luhala lwoha lwa vandu yati uyunga bwina mitima na luhala lwinu mukuwunga na Kilisitu Yesu.

⁸ Pamonga na ago, valongo vangu mukamula mambu gabwina na gegiganikiwa kulumbiwa, mambu ga chakaka mambu gabwina, mambu gegakumganisa Chapanga, mambu gabwina na gegitopesa. ⁹ Muhenga mambu gemuwuliwi kuhuma kwangu, mambu gemuyuwini nikugajova na kulola nikugahenga. Na Chapanga mweakuvapela vandu uteke yati ivya pamonga na nyenye.

Pauli isengusa ndava ya Vafilipi

¹⁰ Nihekili neju mukuwungana na Bambu ndava munikumbwiki kavili kujova chakaka mukunikumbuka magono goha nambu mwadindiwi lepi mlyangu wa kulangisa lijambu lenilo. ¹¹ Nijova lepi hinu ndava nigana chindu, muni nijiwulili kukola vindu vyenivili navyu. ¹² Nimanyi kuvya vindu vyamahele na nimanyili kuvya na vindu videbe. Nijiwuli mambu goha kuyukuta amala kuvya na njala kuvya na vindu vyamahele amala kubela kuvya navyo.

13 Nihotola kuhenga mambu goha mu njila ya Kilisitu mweakunipela makakala.

14 Nambu, mukitili chabwina kuvya pamonga na nene mu mang'ahiso gangu. **15** Nyenye Vafilipi mwavene mmanyili kutumbula kukokosa Lilovi la Bwina, penawuka Makedonia, nga vene nyenye ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu mwemwanitangatili, mewawa nga mwavene ndi mwemwavili pamonga na nene mukupokela vindu na kuvatangatila vandu vangi. **16** Hati panatamayi ku Tesalonike mwaniletilii vindu vya kunitangatila pamahele. **17** Mbwitu kujova kuvya nilonda kupokela njombi, nambu nigana mota iyonjokeseka mutimima yinu ya bwina. **18** Hinu, nimali kupokela vindu vyoha vyemnipeli, kavili ndi neju kuliku chenaganili. Ndi nivii na kila chindu muni hinu Epafloditi amali kuniletela njombi zinu, njombi zenizi ndi ngati luteta lwelunungalila bwina yevidakiliwi na kumganisa Chapanga. **19** Hinu Chapanga wangu, kuhuma muvindu vyamahele vyeavilinavyo, yati akuvapela kila chindu chemwigana mu njila ya Yesu Kilisitu. **20** Ukulu uvya kwa Chapanga mweavi Dadi witu magono goha gangali mwishu! Ena.

Jambusa ya kumalakisila

21 Nikuvajambusa vandu voha va Chapanga vevavi vandu va Kilisitu Yesu. Valongo vevavi pamonga na nene bahapa vakuvajambusa.

22 Vandu voha va Chapanga apa, neju vala vevitama munyumba ya Nkosi wa ku Loma, mewa vakuvajambusa.

23 Nikuvayupila ubwina wa Bambu witu Yesu Kilisitu uvya na mwavoha Ena.

Ngoni Bible Version Translation Project The New Testament in the Ngoni language of Tanzania

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d